

Tampereen kaupunki

Nuolialantien reunan ja Onninpuistikon asemakaavan nro 8951 luontoselvitykset

Raportti



18.12.2023

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
2	Selvitysalue	1
3	Menetelmät ja aineisto	2
3.1	Lähtötiedot	2
3.2	Lajiston ja luontokohteiden arvottaminen	3
3.3	Maastoinventoinnit	6
3.3.1	Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys	6
3.3.2	Liito-oravaselvitys	6
3.4	Epävarmuustekijät	6
4	Tulokset	7
4.1	Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys.....	7
4.1.1	Kasvillisuuden yleiskuvaus	7
4.1.2	Arvokkaat kasvillisuus- ja luontotyyppikohteet ja huomionarvoiset kasvilajit	9
4.1.3	Haitalliset vieraskasvilajit.....	10
4.2	Liito-oravaselvitys.....	10
4.3	Ekologiset yhteydet	11
5	Johtopäätökset ja suositukset	12
6	Lähteet	12

Paikkatietoaineistot:

Pohjakartat © Maanmittauslaitos 2023

Kasvupaikkatiedot © Luonnonvarakeskus 2023

Raportin valokuvat © FCG Finnish Consulting Group Oy, kannen kuva: Nuolialantie.

18.12.2023

Nuolialantien reunan ja Onninpuistikon asemakaavan nro 8951 luontoselvitykset

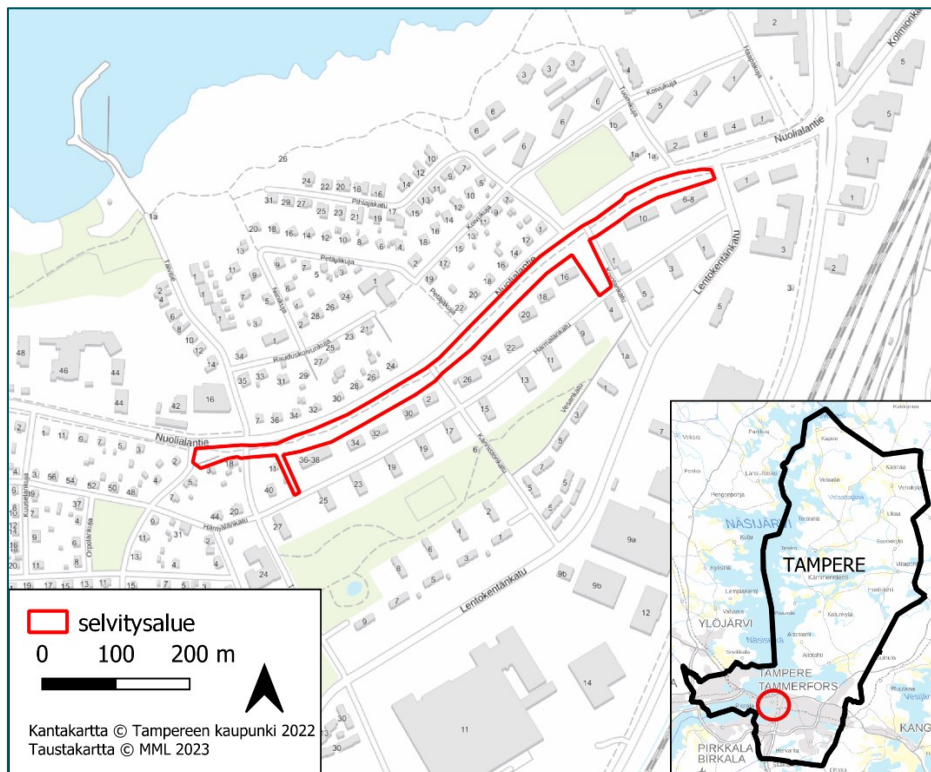
1 Johdanto

Tässä työssä on laadittu luontoselvitys Nuolialantien reunan ja Onninpuistikon asemakaavan nro 8951 alueelle. Selvitys käsittää kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksen sekä liito-oravaselvityksen.

Selvityksen johtopäätöksenä on esitetty tiivistetysti alueen luontoarvot sekä niitä koskevat toimintasuositukset alueiden käytöstä ja hoidosta. Selvityksen lähtökohtana on, että alueen suunnittelussa voidaan huomioida luontoarvojen kannalta merkittävät alueet sekä edistää niiden ominaispiirteiden säilymistä. Nämä tavoitteet on mainittu maankäyttö- ja rakennuslaissa. Selvityksestä ja raportoinnista on vastannut FM biologi Tiina Mäkelä FCG Finnish Consulting Group Oy:stä.

2 Selvitysalue

Suunnittelualue sijaitsee Rantaperkiössä ja on kooltaan noin 1,5 ha (Kuva 1). Nuolialantien reuna ja Onninpuistikko muutetaan katualueeksi raitiotien sijoittamista varten. Lähes koko alue on rakennettua puistoa.



Kuva 1. Selvitysalueen rajausta ja sijainti Tampereella.

18.12.2023

3 Menetelmät ja aineisto

3.1 Lähtötiedot

Selvityksen työvaiheet olivat lähtöaineiston koonti ja analysointi, maastoinventoinnit sekä raportointi.

Selvitystä laadittaessa on otettu huomioon ympäristöviranomaisten antama yleinen ohjeistus:

- Mäkelä, K. & Salo, P. 2021: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen Ympäristökeskus.
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Lähtötietona on käytetty Tampereen raitiotien seudullisen yleissuunnitelman tausta-aineistoksi vuonna 2020 laadittua selvitystä:

Tampereen raitiotien seudullinen yleissuunnitelma, vuoden 2020 luontoselvitykset (Ramboll 2020).

Lähtötietoina on käytetty myös mm. seuraavia lähteitä:

- Tampereen kaupungin WFS- rajapinnat, joista tärkeimmät selvityksen kannalta:
 - Arvokkaat hyönteisalueet (Tampereen arvokkaat luontokohteet 2003)
 - Arvokkaat kasvialueet (Tampereen arvokkaat luontokohteet 2003)
 - Arvokkaat lintualueet (Tampereen arvokkaat luontokohteet 2003)
 - Arvokkaat lajihavaintoalueet (useita selvityksiä, mm. Kosonen, L. 1997)
 - Arvokkaat lajihavainnot, pisteet (useita selvityksiä)
 - Avainbiotoopit (useita selvityksiä, mm. Ritari, E. 2020)
 - Lahokaviosammalhavainnot (useita selvityksiä, mm. FCG 2021)
 - Vieraslajihavainnot (mm. kansalaishavainnot)
 - Kantakaupungin liito-oravaselvitys 2016 (Tampereen kaupunki 2016)
 - Lähteet (useita selvityksiä)
 - Pienvesien luonnontilaiset uomat
 - Uomien luontoarvokeskittymät eli hot spot -alueet (Kantakaupungin pienvesi- ja vesistöselvitys 2022)
- Metsäkeskuksen metsävaratiedot, ml. metsälain 10 § mukaiset kohteet.
- Avoin tieto –palvelu (Suomen ympäristökeskus 2023)
- Suomen ympäristökeskuksen Avoin tieto -palvelu 2023
- Lajitietokannan havainnot (Laji.fi). Viranomaisportaalin aineistopyyntö: 10.5.2023/HBF.75121

18.12.2023

3.2 Lajiston ja luontokohteiden arvottaminen

Arvokkaiksi luontotyypeiksi luetaan kohteet, joiden olemassaolo merkittävästi lisää alueen luontoarvoja. Arvokkaalla luontotyyppillä esiintyy usein myös arvokasta eliölajistoa. Merkittävimmät tällaiset ympäristötyypit on lueteltu Suomen luonnonsuojelulaisissa (LSL 64 §) ja niiden olemassaolo on lailla turvattu sen jälkeen, kun alueellinen ELY-keskus on tehnyt niistä rajauspäätöksen ja saattanut sen maanomistajan tiedoksi. Metsälaki (Metsäl 10 §) määrittelee metsätaloustoimissa huomioon otettavia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, jotka ilmentävät luonnon monimuotoisuutta talousmetsäalueilla. Metsälakia ei sovelleta asemakaava-alueilla, mutta metsälain määrittely luontokohteista toimii indikaattorina alueellisista luontoarvoista. Vesilain suojeltavat vesiluontotyyppit on esitetty vesilain (587/2011) 2. luvun 11 §:ssä.

Työssä käytetty luontotyyppien uhanalaisuusluokitus pohjautuu Suomen luontotyyppien uusimpaan uhanalaisarviointiin (Raunio & Kontula (toim.) 2018). Uhanalaisten luontotyyppien arvioinnissa käytetyt uhanalaisluokat vastaavat pääpiirteissään lajien uhanalaisuustarkastelussa käytettyä luokittelua. Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) luontotyyppit.

Työssä käytetty lajien uhanalaisuusluokitus perustuu uusimpaan uhanalaisuusarviointiin, joka on päivitetty vuonna 2019 (Hyvärinen ym. (toim.) 2019). Uhanalaisia ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) lajit. Silmälläpidettävät (NT) lajit eivät ole uhanalaisia lajeja.

Maastoinventointien yhteydessä havainnoitiin myös Euroopan Unionin luontodirektiivin (92/43/ETY) (erityisesti luontodirektiivin liitteen IV(a)) lajeja. Liitteessä IV(a) on eläin- ja liitteessä IV(b) kasvilajeja, jotka ovat tiukasti suojeltuja myös luonnonsuojelualueiden ulkopuolella. Näitä ovat esimerkiksi liitorava ja kaikki lepakkolajit. Liitteen lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty automaattisesti, ilman erillistä suojelupäätöstäkin.

Luontokohteiden arvotuskriteereinä käytettiin kohteen edustavuutta, luonnontilaisuutta, harvinaisuutta ja uhanalaisuutta, luonnon monimuotoisuutta lajitasolla sekä kohteen toiminnallista merkitystä lajistolle. Luontokohteiden arvoluokitus pohjautuu seuraavaan ”Luontoselvitykset ja luontovai-
kutusten arviointiopas - tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle” -oppaan mukaiseen jaotukseen (Mäkelä & Salo (toim.) 2021):

Luokittelussa käytetyt arvoluokat ovat:

Luokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet

Luokkaan 1 kuulumiseen ei sisälly tapauskohtaista harkintaa, sillä luokan kriteerinä on lainsäädännön antama turva kohteelle.

Luokka 2: Erityisen tärkeät kohteet

Luokan kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä. Luokan kriteerejä ovat esimerkiksi alueen tärkeys ekologisen verkoston kannalta sekä luontotyyppien ja lajien uhanalaisuus, hallinnollinen asema ja esiintymien merkittävyys. Luokkaan kuuluvat muun muassa luontotyyppi- ja lajiesiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet, uhanalaisten luontotyyppien ja lajien merkittävät esiintymät sekä luontodirektiivin luontotyyppien merkittävät esiintymät.

18.12.2023

Myös lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnoille erittäin tärkeät kohteet kuuluvat tähän luokkaan. Luokkaan kuuluminen edellyttää aina tapauskohtaista harkintaa. Ekologinen verkosto voi olla alueelle lisäarvoa tuova elementti: arvoluokkaan 3 muuten sijoittuvat kohteet voidaan sijoittaa arvoluokkaan 2, jos ne ovat lisäksi ekologisen verkoston kannalta tärkeitä. Pääosa luokan 2 kohteista on aina huomioitavia. Näiden lisäksi luokkaan kuuluu maakuntatasolla sekä yksityiskohtaisemman suunnittelun tasolla huomioitavia kohteita.

Luokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet

Luokan 3 kohteet ovat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä. Luokkaan kuuluvat mm. ekologisen verkoston kannalta tärkeitä kohteet.

Luokka 4: Monimuotoisuutta tukevat muut huomionarvoiset kohteet

Luokan 4 kohteilla esiintyy erilaisia monimuotoisuutta tukevia luonnonarvoja. Luokan kohteet ovat usein paikallisesti tärkeitä, ja niiden huomioimisessa tarvitaan muita luokkia enemmän tapauskohtaista soveltamista.

Tavanomainen luonto

Arvoluokat 1–4 eivät kata kaikkia alueita, vaan niiden ulkopuolelle jää niin sanottua tavanomaista luontoa, esimerkiksi sellaista metsätalouden piirissä olevaa talousmetsää tai metsäojitettua suota, jolla ei katsota olevan erityistä arvoa luonnon monimuotoisuudelle tai ekologisille yhteyksille. Tavanomaisella luonnolla voi kuitenkin olla suunnittelussa erikseen huomioon otettavaa arvoa esimerkiksi virkistysalueena.

Kuhunkin arvoluokkaan kuuluvat kohteet esitetään kolmessa toisiaan täydentävässä kategoriassa (taulukko 1):

- aina huomioitavat kohteet
- näiden lisäksi yleispiirteisessä maakuntatason suunnittelussa huomioitavat kohteet
- edellisten lisäksi yksityiskohtaisen tason suunnittelussa (osa)yleis- ja asemakaavoissa sekä hankkeissa huomioitavat kohteet.

18.12.2023

Taulukko 1. Arvottamisessa erotettavat arvoluokat ja niihin kuuluvat kohteet (Mäkelä & Salo 2021)

Luokka / Kohteet	1 Lainsäädännöllä turvatut kohteet	2 Eriyksen tärkeitä kohteet	3 Monimuotoisuutta turvaavat kohteet	4 Monimuotoisuutta tukevat kohteet
Aina huomioitavat	<ul style="list-style-type: none"> Suojelualueet Natura 2000 -alueet Suojeluun varatut alueet LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajatut esiintymät Vesilain suojellut luontotyypit Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat LSL:n erityisesti suojeltavien lajien, luontodirektiivin liitteen II lajien ja lintudirektiivin liitteen I lajien rajatut esiintymät 	<ul style="list-style-type: none"> Valtakunnallisesti arvokkaat luontokohteet¹ Ekologisen verkoston kannalta erittäin tärkeitä kohteet Luontotyyppi- ja laji-esiintymien muodostamat merkittävät kokonaisuudet² Uhanalaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät Uhanalaisten lajien merkittävät esiintymät Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien merkittävät esiintymät Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille erittäin tärkeitä kohteet³ 	<ul style="list-style-type: none"> Ekologisen verkoston kannalta tärkeitä kohteet Luontotyyppi- ja laji-esiintymien muodostamat muut kokonaisuudet² 	<ul style="list-style-type: none"> Ekologisia yhteyksiä tukevat kohteet
Lisäksi yleispiirteisessä suunnittelussa huomioitavat		<ul style="list-style-type: none"> Maakunnallisesti arvokkaat luontokohteet¹ 	<ul style="list-style-type: none"> Maakunnalle ominaisten luontotyyppien merkittävät esiintymät Maakuntien vastuulajien merkittävät esiintymät 	
Lisäksi yksityiskohtaisessa suunnittelussa huomioitavat	<ul style="list-style-type: none"> Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien tärkeitä kulkuyhteydet ja siirtymäreitit Luonnonmuistomerkit LSL 39 § mukaiset rauhoitettujen lintujen merkityt pesäpuut tai suurten petolintujen pesäpuut 	<ul style="list-style-type: none"> LSL:lla suojeltujen luontotyyppien rajaamattomat esiintymät Luontodirektiivin liitteiden II ja IV(b) lajien merkittävät esiintymät Lepakoille tärkeitä saalisalueet⁴ 	<ul style="list-style-type: none"> Paikallisesti arvokkaat luontokohteet¹ Uhanalaisten luontotyyppien muut esiintymät Luontodirektiivin liitteen I luontotyyppien muut esiintymät Uhanalaisten lajien muut esiintymät Lintudirektiivin liitteen I lajeille ja niitä vastaaville muuttolinnuille tärkeitä kohteet³ Luontodirektiivin liitteiden II ja IV(b) lajien muut esiintymät 	<ul style="list-style-type: none"> Silmälläpidettävien luontotyyppien ja lajien esiintymät⁵ Alueellisesti uhanalaisten luontotyyppien ja lajien esiintymät⁵ Metsäkanalintujen soidinpaikat Kohteet, joilla esiintyy yksittäisiä huomionarvoisia, pienpiirteisiä luonnonarvoja Lajistollisesti arvokkaat uusympäristöt Muut monimuotoisuutta tukevat kohteet

¹ ennalta tunnetut, aiemmin tehdyissä selvityksissä rajatut kohteet² erityisesti huomioitavien ja silmälläpidettävien (NT) luontotyyppien ja/tai lajien muodostamat kokonaisuudet³ pesimä-, levähdys-, ruokailu-, talvehtimis- ja sulkimisaalueet⁴ EUROBATS-sopimus⁵ paikallisesti tärkeitä

18.12.2023

3.3 Maastoinventoinnit

3.3.1 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys

Selvitysalueen kasvillisuutta ja luontotyyppisiä inventoitiin 25.6.2023. Maastotöistä vastasi biologi FM Tiina Mäkelä.

Työn tavoitteena oli selvittää alueella esiintyvät rauhoitetut, silmälläpidettävät, uhanalaiset tai alueellisesti uhanalaiset kasvilajit sekä muu huomionarvoinen lajisto. Luontotyypeistä selvitettiin uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit sekä metsälain (10 §), vesilain (2. luku 11 §) ja luonnonsuojelulain (64 §) mukaiset suojeltavat luontotyypit sekä muut luontoarvoiltaan merkittävät alueet. Pihiireihin ei kohdistettu kartoituksia. Työssä on arvioitu myös alueellisesti uhanalaiset lajit ja luontotyypit, sekä valtakunnalliset ja Pirkanmaan vastuulajit ”Pirkanmaan uhanalaiset lajit ja luontotyypit” -julkaisun mukaisesti (Suomen ympäristökeskuksen raportteja 20/2021). Lahopuun määrää on arvioitu karkeasti Tampereen kaupungin paikkatieto-ohjeen mukaisesti ja kuvioista on koottu erillinen paikkatietoaineisto. Selvitysalueen luontotyypit on kuvioitu ja luokiteltu Tampereella käytössä olevan LuTu-luokittelun mukaan ja myös niistä on koottu erillinen paikkatietoaineisto.

3.3.2 Liito-oravaselvitys

Alueen liito-oravakartoitus laadittiin 26.5.2023 tehdyllä selvityskäynnillä. Maastotöistä vastasi biologi FM Tiina Mäkelä.

Maastoinventoinnit tehtiin liito-oravalle suositeltujen selvitysmenetelmien mukaisesti (Nieminen & Ahola (toim.) 2017). Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikan määrittämiseksi maastossa käytetään puiden juurilta löytyneitä papanoita ja kolopuita (tai muita pesä- ja piilopaikkoja kuten oravan risupesä) että metsän ikää ja puulajisuhteita. Maastossa papanoita etsittiin kaikkien alueen kookkaimpien lehtipuiden ja kuusten tyviltä. Lisäksi arvioitiin liito-oravan liikkumismahdollisuuksia alueella.

3.4 Epävarmuustekijät

Selvitystyön epävarmuustekijät liittyvät luonnon vuotuisen vaihteluun sekä maastoinventointien rajalliseen keston. Inventointitulokset ilmentävät aina hetkellistä luonnon tilaa, joka voi myös jossain määrin vaihdella vuosittain. Alue on pieni ja kokonaisuudessaan rakennettua puistoaluetta, joten lajistossa esiintyvän vuotuisen vaihtelun voidaan olettaa olevan hyvin vähäistä.

Maastoinventoinneista on vastannut inventointimenetelmät, kartoitetun lajiston ja luontotyypit hyvin hallitseva biologi. Kasvilajiston ja luontotyyppien inventoinnin maastotyöt on suoritettu parhaan kasvukauden aikaan eli luontotyyppi- ja lajistonselvitysten kannalta optimaaliseen aikaan. Myös liito-oravaselvitys on laadittu oikea-aikaisesti ja yleisesti käytössä olevilla menetelmillä. Selvitykseen ei katsota sisältyvän erityisiä epävarmuustekijöitä.

18.12.2023

4 Tulokset

4.1 Kasvillisuus- ja luontotyyppiselvitys

4.1.1 Kasvillisuuden yleiskuvaus

Selvitysalue sijaitsee eteläborealisella vyöhykkeellä, tarkemmin Lounaismaan ja Pohjanmaan rannikon alueella (2a). Selvitysalue on kokonaan hyvin voimakkaasti ihmisen muokkaamaa tai jo rakennettua puistoympäristöä. Alue koostuu Nuolialantiestä ja sitä reunustavista puukujanteista sekä Onninpuistikosta, joka on lähinnä nurmialuetta.

Alueen puusto edustaa istutettuja puistopuita. Alueella kasvaa ensisijaisesti melko kookkaita lehtipuita kuten puistolehmuksia, vaahteroita, koivuja, tammia ja pihlajia. Lehtipuuston seassa kasvaa yksittäisiä mäntyjä ja kuusia. Paikoin tien varsille on istutettu myös nuorempia koivuja ja kuusia. Selvitysalue on esitetty ortoilmakuvalla kuvassa 2.



Kuva 2 Selvitysalue ilmakuvalla.

18.12.2023

Alueen kasvillisuus edustaa kulttuuriympäristöjen kasvillisuutta, jota tavataan tyypillisesti teiden pientareilla ja istutetuilla nurmialueilla. Alueelle tyypillistä lajistoa edustavat voikukka, leskenlehti, piharatamo, pihamatara, maitohorsma, nokkonen, koiranputki, vuohenputki, hietakastikka, seittäkiainen, siankärsämä ja rönsyleinikki. Istutetuilla nurmialueilla esiintyy tyypillistä siemenseosten heinälajistoa kuten nurmikoita, natoja ja röllejä.

Selvitysalueella ei käytännössä esiinny lahopuuta, lukuun ottamatta puutarhojen laidoille paikoin kasvattuja risukasoja. Alueella ei esiinny myöskään uhanalaisia luontotyyppisiä tai lajeja.



Kuva 3. Nuolialantien varren puistolehmuskujannetta.



Kuva 4. Nuolialantien kanssa risteävän Kojolankadun varren rehevää puistokasvillisuutta.

18.12.2023



Kuva 5. Nuolialantien varrella kasvava kookas kuusi sekä tien pientareen kasvillisuutta. Puutarhan laidalle on kasattu oksakasa.

4.1.2 Arvokkaat kasvillisuus- ja luontotyyppikohteet ja huomionarvoiset kasvilajit

Selvitysalueelle ei sijoitu luonnonsuojelualueita, Natura 2000-ohjelman kohteita, muita luonnonsuojelualueita tai suojeluohjelmien kohteita (Suomen ympäristökeskus 2023). Alueella ei ole myöskään Metsäkeskuksen rajaamia erityisen tärkeitä elinympäristöjä tai Kemera-ympäristötukikohteita (Metsäkeskus 2023). Alueelle ei sijoitu myöskään muita aiemmin rajattuja arvokohteita kuten valtakunnallisesti arvokkaita moreenimuodostumia, kivikoita tai tuuli- ja rantakerrostumia eikä arvokkaita kallioalueita (Suomen ympäristökeskus 2023) tai muita aiemmissä selvityksissä rajattuja paikallisesti arvokkaita kohteita.

Selvitysalueelta ei löydetty maastoselvitysten perusteella arvokkaita kasvillisuus- tai luontotyyppi-kohteita eikä uhanalaista tai luontodirektiivin liitteen IV(b) mukaista putkilokasvilajistoa. Myöskään lähtötietojen perusteella selvitysalueelta ei ollut aiempia havaintoja huomionarvoisesta kasvilajistosta (Lajitietokeskus 2023).

18.12.2023

4.1.3 Haitalliset vieraskasvilajit

Alueella havaittiin kansallisesti haitallisiksi vieraslajiksi luokitelluista lajeista (Kansallinen vieraslajiluettelo) (VN 704/2019, VN 912/2023) jättitatarlajia (japanintatar/sahalintatar/tarhatatar)(Kuva 6). EU:n vieraslajiluetteloon listatuista lajeista alueella esiintyy jättiputkea kahdella kasvupaikalla sekä melko laajalla alueella Nuolialantien varrella myös jättipalsamia. Koko selvitysalue on rakennettua puistoaluetta ja rajautuu pihapiireihin, joissa esiintyy runsaasti puutarhakasvillisuutta. Puutarhalajistoa on jonkin verran levinnyt myös puutarhojen ulkopuolelle; mm. pihasyreeniä ja puistolemmikkiä kasvaa paikoin Nuolialantien pientareella.



Kuva 6. Haitallisten vieraskasvilajien esiintymät selvitysalueella.

4.2 Liito-oravaselvitys

Selvitysalueella ei havaittu liito-oravan papanoita eikä lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Lajitietokeskuksen tai Tampereen kaupungin havaintorekisterin (WFS-rajapinta) havaintojen perusteella selvitysalueelta tai sen välittömästä läheisyydestä ei ole myöskään vanhempia havaintoja lajista. Lähimmät havainnot liito-oravasta ovat noin 250 metrin päässä selvitysalueen pohjoispuolella Rantaperkkiön alueella (Lajitietokeskus 2023), jonka lisäksi kantakaupungin liito-oravaselvityksessä lajille soveltuvaa elinympäristöä on todettu olevan hieman alle sadan metrin etäisyydellä Nuolialantiestä, Rantaperkkiön alueella. Kantakaupungin liito-oravaselvityksessä myös Nuolialantien varsi on todettu lajin mahdolliseksi kulkureitiksi (Tampereen kaupunki 2016).

Selvitysalueella ei ole liito-oravan elinalueeksi soveltuvaa ympäristöä. Alueen puusto muodostuu pääasiassa teiden pientareille istutetuista yksittäisistä puistopuista. Alue on kokonaisuudessaan liian

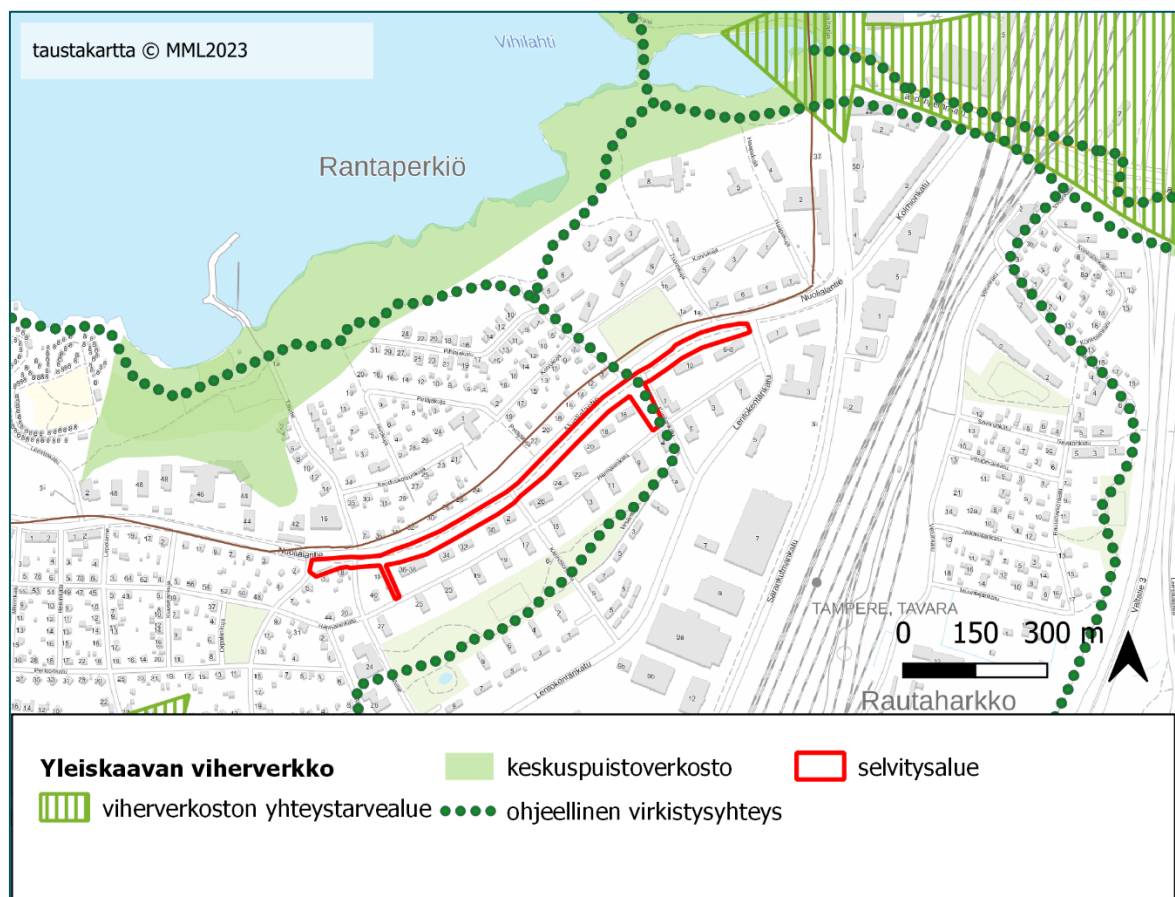
18.12.2023

avointa lajin pesimäympäristöksi. Liito-orava voi teoriassa käyttää alueen puita liikkumiseen, mutta kartoituksessa puiden alla ei havaittu liito-oravan papanoita, joka tukisi tätä käsitystä.

4.3 Ekologiset yhteydet

Ekologiset käytävät ovat kulkureittejä, joiden kautta eläimet ja myös kasvit voivat siirtyä alueelta toiselle niille muutoin epäsuotuisien alueiden läpi. Ekologisia käytäviä ovat metsävyyhykkeet, metsäpeltoyhteydet, virtavedet ja muut viherympäristöjen ketjut. Pääsääntöisesti ekologinen käytävä toimii sitä paremmin mitä leveämpi ja parempilaatuinen se on. Tiet, asuinalueet ja muut rakennetut alueet ovat monille lajeille kulkuesteitä, jotka katkaisevat tai heikentävät ekologisen yhteyden toimivuutta. Ekologiset käytävät muodostavat verkoston, joka yhdistää toisiinsa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä ydinalueita, esimerkiksi luonnonsuojelualueita ja laajoja metsäalueita.

Selvitysalue sijoittuu melko tiiviisti rakennetulle alueelle, jolle ei sijoitu yleiskaavaan merkittyjä ekologisia yhteystarpeita tai luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä ydinalueita. Yleiskaavassa Nuolialantien kanssa risteää kuitenkin yleiskaavan ohjeellinen virkistysyhteys, joka yhdistää Rantaperkiön alueella olevat keskuspuistoverkoston alueet viherympäristöjen kautta mm. Härmälän Vähäjärven luonnonsuojelun kanssa (Kuva 7). Virkistysyhteys tukee myös luonnon monimuotoisuuden säilymistä alueella (Tampereen kaupunki 2020).



Kuva 7. Ekologiset alueet ja -yhteystarpeet selvitysalueen läheisyydessä.

18.12.2023

5 Johtopäätökset ja suositukset

Selvityksen kohteena olevalla alueella ei esiinny arvokkaita kasvillisuus- tai luontotyyppikohteita. Alueen kasvillisuus edustaa tyypillistä kaupunkiympäristöjen kulttuurivaikutteista kasvillisuutta ja alueen puusto on istutettuja puistopuita.

Liito-oravakartoituksessa alueelta ei löydetty liito-oravan papanoita, eikä alueella ole lajin lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi soveltuvia kohteita. Laji voi käyttää tienvarren puita liikkumiseen, mutta niiden alla ei esiintynyt papanoita, mikä tukisi tätä käsitystä. Alueen maankäytön suunnitteluun ei kasvillisuuden tai liito-oravan osalta ole tarpeen antaa erityisiä suosituksia.

Nuolialantien kanssa risteävä, yleiskaavan ohjeellinen virkistysyhteys tulee huomioida maankäytön suunnittelussa, kuten yleiskaavan kaavamääräyksessä on esitetty: ”Kaavamääräyksen mukaisesti virkistysyhteudet ovat osa kantakaupungin viherrakennekokonaisuutta, ja niitä on kehitettävä luonnon monimuotoisuutta tukevinä, latvuspeitteisyydeltään yhtenäisinä ja kaupunkikuvassa hahmotettavina viheryhteyksinä.” Latvuspeittävyuden säilyttämisvelvoite koskee erityisesti Nuolialantien kanssa risteävän Kojolankadun länsireunalle sijoittuvaa puustoa.

6 Lähteet

Afry 2022: Tampereen kantakaupungin pienvesi- ja vesistöselvitys – loppuraportti. 50 s.

FCG 2021: Tampereen laho-kaviosammalselvitys. Loppuraportti. 68 s. + liitteet.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kempainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 388 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018: Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Lajitietokeskus 2023: Aineistopyyntö (10.5.2023 / HBF.75122)

Luonnonsuojelulaki (6/2023) ja -asetus (160/1997).

Metsäkeskus 2023: Avoimet aineistot. WWW-palvelu: <https://www.metsaan.fi/paikkatietoaineistot> (luettu 9/2023).

Metsälaki (1996/1093) ja Metsäasetus (1996/1200)

Mäkelä, K. & Salo, P. 2021: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen Ympäristökeskus.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

18.12.2023

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. ja Nironen, M. 2004: Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. – Suomen ympäristö 742. Ympäristöministeriö. 113 s.

Suomen ympäristökeskus 2023: Lapiro –latauspalvelu. WWW-palvelu: <https://paikkatieto.ymparisto.fi/lapio/latauspalvelu.html> (luettu 09/2022)

Tampereen kaupunki 2016: Kantakaupungin yleiskaava 2040, Kantakaupungin liito-oravaselvitys 2016. Raportti. 75 s.

Tampereen kaupunki 2020: Kantakaupungin yleiskaava 2040. Kaavakartat ja kaavaselostus. 172 s.

Ympäristöministeriö 2017: Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa.

Ympäristöministeriö 2016: Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016–2025, Ympäristöministeriön raportteja 17, 2016.

Vesilaki (2011/587)